

ZDRAVLJENJE DIABETESA Z INZULINSKO ČRPALKO V SLOVENIJI NI VEČ NOVOST

Nadomeščanje inzulina z inzulinsko črpalko se je izkazalo za najuspešnejši način zdravljenja sladkorne bolezni tip I. Na Kliničnem oddelku za endokrinologijo, diabetes in bolezni presnove Pediatrične klinike v Ljubljani so že pred štirinajstimi leti preizkusili prve črpalke pri otrocih in mladostnikih. Toda zaradi nizke tehnične razvitosti uporaba le-teh ni bila upravičena. V zadnjih letih pa so črpalke zaradi tehnične izpopolnjenosti zanesljive in ob sočasni uporabi inzulinskih analogov zavzemajo v svetu in tudi že pri nas pomembno mesto za intenzivirajoče urejanje sladkorne bolezni tip I.

Sodobna inzulinska črpalka dovaja inzulin v telo neprekinjeno na dva načina. Nprestano v telo dotekajo bazalni odmerki, ki se poljubno prilagajajo bolnikovi potrebi po inzulinu in jih lahko spreminjamo iz ure v uro. Pred obroki in ob visokih vsebnostih krvnega sladkorja s črpalko vbrizgamo še večji odmerek inzulma, ki ga imenujemo bolus. Celokupna dnevna količina hormona je kar 15 do 20 odstotkov nižja od odmerkov, ki jih je pacient potreboval na starem načinu vodenja z mehanskimi injektorji. Inzulinska črpalka omogoča neprekinjeno dovajanje inzulina v podkožje, s hitrostjo in v odmerkih, ki jih uporabnik nastavlja in spreminja glede na glikemije na prehrabene obroke, fizično delo in druge dejavnosti. Sodobno zunajtelesno črpalko sestavljajo:

1. MAJHEN REZERVOAR za kratko delujoči inzulin – Humalog, ki ga bolnik sam polni. Humalog ali Lispro je nadomestek za telesu lasten inzulin, ki začne delovati zelo hitro.
2. MOTORČEK na baterijski pogon, ki črpa hormon iz rezervoarja, prek katetra in igle pod kožo bolnika.
3. MAJHEN RAČUNALNIK s spominom. Bolnik se mora predhodno naučiti s pomočjo gumbov na aparatu vprogramirati, vbrizgavati in krmiliti delovanje črpalke.

Podjetje Zaloker & Zaloker se zaveda zahtevnosti zdravljenja SBTI, zato za zdravnike diabetologe, medicinske sestre in dietetike organizira strokovna predavanja o uspešnosti uporabe inzulinske črpalke.

Za paciente, ki jim ZZZS odobri zdravljenje s črpalko in za samoplačnike pa organizirajo tridnevno izobraževanje. V teoretičnem delu pacienta naučijo uporabljati funkcije, da lahko prične z novim načinom zdravljenja. V praktičnem delu pa vstavitve in menjave seta, polnjenje rezervoarja.

Po izobraževanju pacient v prisotnosti diabetologa in medicinske sestre takoj preide na nov način zdravljenja. Zdravnik mu določi bazalne nivoje, ki jih pacient samostojno vnese v črpalko. Bazalne količine inzulina so tiste, ki jih tudi sicer zdrav človek potrebuje, ko ne zaužije hrane. Pacienta na začetku naučijo uporabljati osnovne funkcije črpalke. Dodajanje bolusov, zaustavitev in zagon črpalke, nastavitev raz-

ličnih bazalnih količin, funkcijo polnjenja seta, nastavitev časa, datuma in dneva ter vklop samokontrole črpalke.

Kontinuirana subkutana infuzija inzulina z inzulinsko črpalko je trenutno najboljši približek fiziološkemu izločanju inzulina.

Indikacije za vodenje diabetesa s črpalko so:

- Sindrom delnega ali popolnega nezavedanja hipoglikemije.
- Težko vodljiva sladkorna bolezen.
- Visok HbA_{1c}.
- Fenomen zore.
- Zgoden pojav kasnih zapletov.
- Sočasen pojav drugih kroničnih bolezni.

Ljudje zmotno mislijo, da črpalka meri krvni sladkor, določa bazalne in bolusne odmerke inzulina. In tudi ni čudežna škatlica, ki bo odpravila vse težave.

NUJNE SO POGOSTE SAMOKONTROLE KRVNEGA SLADKORJA, POZNAVANJE ŽIVIL IN NJIHOVE OGLJIKOHIDRATNE ENOTE, VISOKA STOPNJA MOTIVIRANOSTI ZA DOBRO UREJENOST BOLEZNI TER OSEBNE IZKUŠNJE BOLNIKA SAMEGA.

Za učinkovito zdravljenje potrebujemo tudi potrošni material. Infuzijski set, rezervoar, sprožilec, sredstvo za čiščenje kože in vzdrževanje črpalke. In seveda posebne, od proizvajalca predpisane baterije.

Slovenske izkušnje glede uporabe modernih in učinkovitih črpalk sovpadajo z izkušnjami velikih centrov v razvitih državah. Pravilna uporaba programov črpalke pri pravilno izbranem bolniku lahko pomembno izboljša urejenost SBTI in s tem življenje samo ter odloži in ublaži težke kasne zaplete sicer žal nikoli ozdravljive bolezni.

Tudi sama sem uporabnica inzulinske črpalke.

Anica Kvas, viš. med. ses.
Šumberška c. 1, 1230 Domžale